

УДК 159.923.2:330

DOI: [https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.1\(53\).241350](https://doi.org/10.18524/2707-0409.2021.1(53).241350)**Кононенко А. О.**

д. психол. н., професор, професор кафедри іноземних мов природничих факультетів

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

e-mail: anatoliy.kononenko@gmail.com

ORCID ID 0000-0002-5583-9036

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ СЕКСУАЛЬНОСТІ

У статті аналізуються сучасні концептуальні підходи вітчизняних та зарубіжних вчених в галузі психології до вивчення проблеми сексуальності людини. Мета статті полягає у виявленні, узагальненні та розкритті сучасних тенденцій та концептуальних підходів дослідження проблеми сексуальності людини. Представлено сучасні дослідження феномена сексуальності людини в зарубіжній і вітчизняній науковій літературі, в таких аспектах: філософському та соціокультурному; біологічному; медичному та сексологічному; загальнопсихологічному; статеві і гендерні відносини; сексуальні установки; сексуальності і любові. Показано, що існує певний дефіцит психологічних досліджень, присвячених феноменам сексуального здоров'я, сексуального задоволення особистості. Стверджується, що у загальнопсихологічному контексті сексуальність є складним, багатоаспектним, міждисциплінарним, унікальним для кожної людини утворенням, яке проявляється не тільки в міжстатевих відносинах і призначене не тільки для продовження роду, але сексуальність людини визначається як задоволення фізіологічних, соціальних, психологічних потреб людини.

Важливими сучасними тенденціями в дослідженні сексуальності людини є те, що зміна ставлення до тіла в сучасних культурах у бік більшого інтересу до нього сприяє більшому інтересу до емоційності, що підвищує цінність саморозкриття і користь емоційної чутливості у міжособистісних відносинах; емансипація, зміни статево-рольових норм і гендерних стереотипів роблять проблемними певні традиційні уявлення

про природу сексуальності і в той же час сприяють розвитку різних стилів сексуального життя і розвитку індивідуальності особистості.

Ключові слова: секс, сексуальність, сексуальна поведінка, сексуальні відносини, особистість, статеві і гендерні відмінності, сексуальність і любов.

Постановка проблеми. Проблема сексуальності була з давніх часів і залишається сьогодні невичерпною для життєвої мудрості та для наукових досліджень в різних наукових галузях, таких як: філософія, біологія, медицина, психологія, соціологія та інші.

Сучасна філософська наука, що вивчає людину, стверджує, що немає і не може бути єдиної концепції людини, однакового розуміння її природи і сутності, бо людина буде завжди складніше і вище будь-яких спроб її визначення. Таку ж складну сутність і організацію мають поняття «сексуальність», «сексуальне задоволення», «любов», які розкривають природу, поведінку та відносини людини.

Сучасні дослідження феномена сексуальності людини представлені достатньо широко в зарубіжній і вітчизняній науковій літературі, перш за все в таких аспектах: філософському та соціокультурному (S. Ainsworth, R. Baumeister, S. Kern, I. Кон, П. Фуко); біологічному (J. Pfaus, L. Scepkowski, L. Marson, J. Georgiadis); медичному та сексологічному (Г. Васильченко, С. Григорян, І. Гурвич, І. Кон, Г. Кочарян, В. Кришталь); загальнопсихологічному (В. Гупаловська, С. Діденко, Дж. Мани, Б. Мартель, Н. Стрілець, П. Такер, Д. Хубер); статеві і гендерні відносини (С. Бем, Ш. Берн, Дж. Мани, Е. Ільїн, І. Кон, О. Кочарян, П. Такер, Д. Хубер); сексуальні установки (В. Гупаловська, Дж. Мани, Н. Стрілець, П. Такер, Д. Хубер); сексуальність і любов (Е. Берн, Е. Гідденс, Б. Мартель, Ю. Щербатих).

Не дивлячись на досить широку представленість різних напрямків дослідження проблеми сексуальності людини спостерігається певний дефіцит психологічних досліджень, присвячених проблемам сексуального здоров'я, сексуального задоволення, сексуальним особливостям благополуччя особистості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні концептуальні підходи до дослідження проблеми сексуальності ми починали вивчати з визначення сенсу, який вкладається в поняття «секс», та з етимології цього поняття, а потім ми виявляли як проявляються різні аспекти сексуальності: статеві відмінності та відносини, гендерні особливості, сексуальні установки, сексуальність і любов.

Мета статті: теоретичний аналіз й обґрунтування розкриття сучасних концептуальних підходів до дослідження проблеми сексуальності людини.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використовувалися такі методи дослідження: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення та систематизація сучасних теоретичних концепцій і положень з проблеми сексуальності людини.

В поняття «секс» різними дослідниками, представниками різних наукових напрямів вкладається різний сенс, наприклад: за допомогою сексу створюється життя, забезпечується продовження роду, задовольняється статевий потяг, задовольняється фізіологічна потреба організму; секс — це близькі людські взаємини; секс — це те, що відокремлює нас від батьків, від дорослих; секс пов'язаний з соромом; вагітність — це матеріальне вираження сексуального задоволення; секс — це вищий ступень спілкування; секс — це мистецтво.

Етимологія терміна «секс» полягає в тому, що слово «секс» має англійське походження («sex») та має значення «стать». Вперше це поняття було використане в цьому значенні у 1929 році.

Переживання сексуальності викликає в людях різні, часто діаметральні почуття — від насолоди до сорому, від нижніх стосунків до запеклої боротьби статей.

Наявність широкого спектру різноманітних концепцій та підходів до розуміння суті феномена сексуальності людини, що відрізняються теоретичними позиціями, термінологічним апаратом, об'єктом дослідження, свідчить про відсутність єдиного методологічного підходу до дослідження проблеми сексуальності людини.

Протягом багатьох років аж до середини минулого століття в культурному та науковому просторах дослідження проблем сексу та сексуальності людини фактично були під забороною. Медичні дослідження більшою мірою стосувалися патологічних аспектів цієї проблеми.

Питання про специфіку сексуальності як самостійного феномена виникає в працях вчених психоаналітичного напрямку.

Сучасні дослідники феномена сексуальності (J. Bancroft, Э. Гидденс, С. Григорян, С. Діденко, І. Кон, В. Кришталь, Б. Мартель) [18; 4; 11; 7; 9; 13] розглядають проблему сексуальності через призму здорового та повноцінного життя.

D. Bancroft [18] в універсальній теорії психосексуального розвитку особистості розглядає в якості структурних компонентів феномена сексуальності: гендерну ідентичність; сексуальну орієнтацію; здатність до близьких парних відносин.

В. Кришталь і С. Григорян [11] пропонують чотирифакторну концепцію сексуального здоров'я, що базується на визначенні комплексу складових сексуальності (біологічної, соціальної, психологічної, соціально-психологічної складової), що призводять до сексуальної адаптації, до сексуальної гармонії, що відповідає моральним нормам (соціальним, особистісним) [11].

Б. Мартель вважає, що важливою складовою гармонійних сексуальних відносин є здатність прийняти близьку людину в тому сенсі, що інтимні відносини — це прийняття близької людини «на власній території, не відчуваючи себе захопленим або поглинутим, і зануритися в цю людину, не втрачаючи свого власного буття» [13, с. 39]. Що означає, на її думку, здатність прийняти іншого на своїй території, має на увазі внутрішню впевненість і автономію. Авторка зазначає, що в разі, коли перший сексуальний досвід виявляється невдалим, це може відбитися на майбутньому сексуальному житті, підриваючи впевненість людини в собі або створюючи негативний образ сексуальності [13].

Отже, сучасні наукові підходи до вивчення проблеми сексуальності стверджують, що сексуальність komponує в собі багато аспектів життя і є основою для його створення.

Сексуальність — це складне і багатоаспектне поняття. На сексуальність впливають фізіологічні, біологічні, психологічні, соціальні, соціально-психологічні, політичні, економічні, соціокультурні, естетичні, історичні, правові, педагогічні, релігійні, духовні фактори.

Теоретичні аспекти сексуальності включають такі аспекти як: статеві відмінності та відносини, гендерні аспекти, сексуальні установки, психологічні особливості сексу і любові та інші.

Статеві відмінності та відносини вивчали С. Бем, С. Діденко, Є. Ільїн, І. Кон, О. Кочарян [1; 7–10].

С. Діденко визначає поняття «стать» як біологічно зумовлений поділ людських індивідів на чоловіків та жінок. Вчений відмічає, що у більшості організмів стать визначається набором специфічних статевих хромосом [7].

Є. Ільїн, досліджуючи особливості диференціальної психофізіології чоловіків та жінок, показав, що секс у житті чоловіків займає більше місця, ніж у житті жінок; чоловіки частіше виступають ініціаторами статевої близькості, ніж жінки; сучасні дані свідчать, що оргазм майже не залежить від романтичної стимуляції; регулярне статеве життя продовжує життя тільки чоловікам, на тривалість життя жінок воно справляє негативний вплив [8].

Гендерні аспекти досліджували С. Бем, Ш. Берн, І. Гурвич, Дж. Мани, П. Такер, Д. Хубер та інші [1; 2; 6; 12; 15].

І. Гурвич визначає поняття «гендер» як цілісну психічну репрезентацію статі, яка включає унікальний динамічний сенс когнітивного та поведінкового аспектів чоловічого та жіночого в особистості, що отримано індивідом разом з гендерним досвідом [6].

І. Кон досліджував проблеми маскулітності та фемінності, ідентичності й інтимності; зміни сексуальних практик, пов'язаних з культурними і гендерними особливостями. На його думку, на формування статевих особливостей і відмінностей, гендерної ідентичності і поведінки впливають виховання і відносини в сім'ї в школі більшою мірою, ніж в подальшому дорослому житті людини [9].

Психологічні дослідження гендерного аспекту сексуальності набувають актуальності у зв'язку з проникненням жінок у сфери політичного лідерства та в управлінську сферу бізнес-організацій, на що вказує Ш. Берн [2].

Однак структури більшості сучасних суспільств залишаються ще достатньо патріархальними, що підтверджується такими фактами: за шкалою уявлень про щастя професійна кар'єра займає лише п'яту позицію у структурі життєвих цінностей жінок після таких життєвих цінностей як: родина, діти, дім та інше; домашнім господарством, як правило, займаються жінки, що є подвійним навантаженням у працюючих жінок; за однаково з чоловіком професійну роботу жінка одержує меншу плату, ніж чоловік у більшості країн світу; високооплачувана і престижна робота, як правило, дістається чоловікам.

Важливо відмітити, що сьогодні в умовах зміни характеру управління виробництвом доступ до вищої освіти у сфері професійної діяльності і професійної управлінської кар'єри збільшується для жінок у більшості країн світу навіть в порівнянні з початком ХХ століття.

В останні роки в Україні можливо спостерігати, що чоловіки та й жінки проявляють себе досить активно у підприємницькій діяльності. Конкуренція між ними не така велика, як між їх колегами у бізнесі у високорозвинених країнах Заходу і Сходу, тому що вони почали створювати та керувати власними бізнесами одночасно з розвитком в нашій країні ринкових відносин.

Тиск статево-рольових стереотипів в умовах нестабільної та непередбачуваної економіки України поступово стає слабшим і змінюється на більш рівні гендерні відносини у бізнес-активних групах населення, що дозволяє їм виживати в умовах жорсткої бізнес-конкуренції.

Сексуальні установки вивчали В. Гупаловська, Дж. Мани, Н. Стрілець, П. Такер, Д. Хубер [5; 12; 15].

Установкою вважають певну спрямованість особистості, стан готовності людини, тенденцію до певної діяльності, що, з одного боку, не усвідомлюється самою людиною, а з іншого боку — може задовольнити людські потреби [12].

Д. Хубер досліджує феномен сексуальної установки, яку визначає як спрямованість на сексуальні дії, на сексуальні відносини, на сексуальні взаємодії, при цьому суб'єкт не усвідомлює свою готовність оцінювати чи реагувати на дійсні об'єкти чи їх особливості. Вчений виокремлює такі установки як: механоцентричну — спрямовану на техніку статевого акту; оргазмоцентричну — спрямовану на оргазм; екстазоцентричну — налаштованість на отримання задоволення [15].

Вітчизняні сучасні вчені В. Гупаловська і Н. Стрілець відмічають, що нормативність сексуальної поведінки і відповідні моральні оцінки та установки змінюються в даний час достатньо швидко [5].

Загальною тенденцією, яка суттєво впливає на зміни в поглядах людей на сексуальність і на сексуальну поведінку в сучасних суспільствах, є трансформація системи традиційних чоловічих і жіночих особливостей, відчутне послаблення поділу ґендерних соціальних ролей [5]. Останнім часом спостерігається менш жорсткий ґендерний поділ у професійній діяльності. Більшість професійних сфер не розрізняються на чоловічі і жіночі, в тому числі й управлінська і бізнес-діяльність.

Психологічні особливості сексу і любові досліджували Е. Берн, Е. Гідденс, Б. Мартель, Ю. Щербатих [2; 4; 13; 16].

Е. Берн — автор трансакційного аналізу і сценарного аналізу, вивчаючи проблему сексу в людській любові, стверджує, що секс потрібен в людському житті і любові тому, що секс — це задоволення, радість і екстаз; матриця для всіляких людських взаємодій і взаємовідносин: обіймів і сварок, спокус і ухилень, згоди і лукавства. На думку вченого, секс сприяє щастю і діяльності, замінює всілякі ліки і цілює багато людей; з'єднує людей узами пристрасті, подяки і любові; також секс допомагає народжувати дітей і сприяє продовженню роду [2].

Висновки з проведеного дослідження. Теоретичний аналіз сучасних досліджень проблеми сексуальності показав, що концептуальні підходи до вивчення проблеми сексуальності людини достатньо відрізняються теоретичними позиціями авторів щодо сутності особливостей сексуальної сфери особистості.

У загальнопсихологічному контексті феномен сексуальності є складним, багатоаспектним, міждисциплінарним, унікальним для кожної людини утворенням, яке проявляється не тільки як міжстатева взаємодія і призначене не тільки для виконання функції продовження роду, але сексуальність людини визначається як задоволення фізіологічних, соціальних, психологічних потреб людини.

Відмінності в статевих відносинах проявляються в тому, що чоловіки частіше виступають ініціаторами статевої близькості, ніж жінки; жінки перевершують чоловіків у всіх вікових групах за емоційною збудливістю.

Однією з сучасних тенденцій у дослідженні сексуальності людини є те, що зміна ставлення до тіла в сучасних культурах та науковій психології в сторону більшого інтересу до нього пов'язана з загальною зміною ставлення людини до емоційності, що підвищує цінність саморозкриття і користь емоційної чутливості у міжособистісних відносинах.

Показано, що жіноче рівноправ'я і радикальна видозміна статево-рольових норм і ґендерних стереотипів робить, з одного боку, проблематичними багато традиційних уявлень про природу статі та сексуальності, а з іншого боку — збільшує різноманітність стилів сексуального життя, розширює межі свободи вибору, сприяє розвитку індивідуальності особистості.

Список використаних джерел і літератури

1. Бем С. Линзы гендера: Трансформация взглядов на проблему неравенства полов. М.: РОССПЭН, 2004. 336 с.
2. Берн Ш. Гендерная психология. М.: Олма-пресс, 2001. 420 с.
3. Васильченко Г. С. Интегральная оценка половой конституции. *Сексопатология: справочник*. М.: Медицина, 1990. С. 66–70.
4. Гидденс Э. Трансформация интимности. Сексуальность, любовь и эротизм в современных обществах. СПб.: Питер, 2004. 208 с.
5. Гупаловська В., Стрілець Н. Психологічні особливості сексуальних установок молоді. *Психологічні науки: збірник наукових праць*. 2013. Том 2, випуск 10 (91). С. 89–94.
6. Гурвич И. Н. Социальная психология здоровья. СПб.: Изд-во С.-Петерб. ун-та, 1999. 1021 с.
7. Діденко С. В. Психологія сексуальності і сексуальних стосунків. К., 2003. 164 с.

8. Ильин Е. П. Дифференциальная психофизиология мужчины и женщины. СПб.: Питер, 2006. 544 с.
9. Кон И. Мужская сексуальность по данным массовых опросов. *Андрология и генитальная хирургия*. 2007. № 4. С. 19–28.
10. Кочарян А. С. Личность и половая роль. Харьков: Основа, 1996. 176 с.
11. Кришталь В. В., Григорян С. Р. Сексология. М.: Персе, 2002. 880 с.
12. Мани Дж., Такер П. Ориентация. Сексология: хрестоматия. СПб.: Питер, 2001. 512 с.
13. Мартель В. Сексуальность, любовь и гештальт. СПб.: Речь. 2016. 164 с.
14. Фуко М. Использование удовольствий. История сексуальности. Том 2. СПб.: Академический проект, 2004. 432 с.
15. Хубер Д. Теория гендерной стратификации. *Антология гендерной теории*. Минск: ПроPILEI, 2000. С. 78–92.
16. Щербатых Ю. В. Психология любви и секса. М.: Эксмо, 2004. 608 с.
17. Ainsworth S. E., Baumeister R. F. Changes in Sexuality: How Sexuality Changes Across Time, Across Relationships, and Across Sociocultural Contexts. *Clinical Neuropsychiatry: Journal of Treatment Evaluation*. 2012. 9(1). P. 32–38.
18. Bancroft J. Human sexuality and its problems. Edinburgh: Churchill Livingstone, 2009. 540 p.
19. Kern S. The Culture of Love: Victorians to Moderns: Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1992. 344 p.
20. Pfaus J. G., Scepkowski L. A., Marson L., Georgiadis J. R. Biology of the Sexual Response. Tolman D. L., Diamond L. M., Bauermeister J. A., George W. H. (Eds.). *APA Handbook of Sexuality and Psychology*. Vol. 1: Person-Based Approaches. American Psychological Association. Washington, 2014. P. 145–203.

REFERENCES

1. Bem S. Linzy genera: Transformatsiya vzglyadov na problemu neravenstva polov [Gender lenses: Transformation of views on gender inequality]. М.: ROSSPEN, 2004. 336 s.
2. Bern Sh. Gendernaya psihologiya [Gender psychology]. М.: Olma-press, 2001. 420 s.
3. Vasil'chenko G. S. Integral'naya ocenka polovoj konstitucii. Seksopatologiya [Integral assessment of the sexual constitution. Sexopathology]: Spravochnik. М.: Medicina, 1990. S. 66–70.
4. Giddens E. Transformatsiya intimnosti. Seksual'nost', lyubov' i erotizm v sovremennykh obshchestvakh [Intimacy transformation. Sexuality, love and eroticism in modern societies]. SPb: Piter, 2004. 208 s.
5. Gupalov's'ka V., Strilec' N. Psihologichni osoblivosti seksual'nih ustanovok molodi [Psychological features of the sexual attitudes of young people]. Zbirnik naukovih prac'. *Psihologichni nauki*. Tom 2. Vipusk 10 (91). S. 89–94.
6. Gurvich I. N. Social'naya psihologiya zdorov'ya [Social psychology of health]. SPb.: Izd-vo S.-Peterb. un-ta, 1999. 1021 s.

7. Didenko S. V. Psihologiya seksual'nosti i seksual'nih stosunkiv [Psychology of Sexuality and Sexual Stones]. К., 2003. 164 s.
8. Il'in Ye.P. Differentsial'naya psikhofiziologiya muzhchiny i zhenshchiny [Differential psychophysiology of man and woman]. SPb.: Piter, 2006. 544 s.
9. Kon I. Muzhskaya seksual'nost' po dannym massovykh oprosov. [Male sexuality according to mass polls]. *Andrologiya i genital'naya hirurgiya*. 2007. № 4. S. 19–28.
10. Kocheryan A. S. Lichnost' i polovaya rol' [Personality and Sexual Role]. Khar'kov: Osнова, 1996. 176 s.
11. Krishtal' V. V., Grigoryan S. R. Seksologiya [Sexology]. М.: Perse, 2002. 880 s.
12. Mani Dzh., Taker P. Orientatsiya. Seksologiya (hrestomatiya) [Orientation. Sexology (anthology)]. SPb: Piter, 2001. 512 s.
13. Martel' B. Seksual'nost', lyubov' i geshtal't [Sexuality, love and gestalt]. SPb: Rech'. 2016. 164 s.
14. Fuko M. Ispol'zovanie udovol'stvij. Istoriya seksual'nosti. [Use of pleasures. History of sexuality]. Том 2. SPb.: Akademicheskij proekt, 2004. 432 s.
15. Huber D. Teoriya gendernoj stratifikacii. Antologiya gendernoj teorii [The theory of gender stratification. Anthology of Gender Theory]. Minsk: Propilei, 2000. S. 78–92.
16. Shcherbatyh Y U. V. Psihologiya lyubvi i seksa [Psychology of love and sex]. М.: Eksmo, 2004. 608 s.
17. Ainsworth S. E. & Baumeister R. F. Changes in Sexuality: How Sexuality Changes Across Time, Across Relationships, and Across Sociocultural Contexts. *Clinical Neuropsychiatry: Journal of Treatment Evaluation*, 9(1), 2012. P. 32–38.
18. Bancroft J. Human sexuality and its problems. Edinburgh, Churchill Livingstone, 2009. 540 p.
19. Kern S. The Culture of Love: Victorians to Moderns, Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1992. 344 p.
20. Pfaus J. G., Scepkowski L. A., Marson L. & Georgiadis J. R. Biology of the Sexual Response. In Tolman D. L., Diamond L. M., Bauermeister J. A., George W. H. (Eds.). *APA Handbook of Sexuality and Psychology*, Vol. 1: Person-Based Approaches. American Psychological Association. Washington. 2014. P. 145–203.

Kononenko A. O.

DrSc in Psychology, Professor, Professor of the Department of Foreign Languages of Natural Sciences Odessa I. I. Mechnikov National University

MODERN APPROACHES TO THE STUDY OF THE PROBLEM OF SEXUALITY

In the article analyzes modern conceptual approaches of domestic and foreign scientists in the field of psychology to the study of human sexuality. The purpose of the article is to identify, generalize and reveal current trends and conceptual approaches to the study of human sexuality. Modern researches of the phenomenon of human sexuality in foreign and domestic scientific literature, in the following aspects are presented: philosophical and sociocultural; biological; medical and sexological; general psychological; sexual and gender relations; sexual attitudes; sexuality and love. It is shown that there is a certain deficit of psychological research on the phenomena of sexual health, sexual satisfaction of the individual. It is argued that in the general psychological context, sexuality is a complex, multifaceted, interdisciplinary, unique formation for each person, which is manifested not only in intersex relations and is designed not only for procreation, but human sexuality is defined as meeting physiological, social, psychological needs. Important current trends in the study of human sexuality are that the change in attitudes toward the body in modern cultures towards greater interest in it promotes greater interest in emotionality, which increases the value of self-disclosure and the benefits of emotional sensitivity in interpersonal relationships; emancipation, changes in gender and role norms and gender stereotypes make certain traditional ideas about the nature of sexuality problematic and at the same time contribute to the development of different styles of sexual life and the development of personality.

Key words: sex, sexuality, sexual behavior, sexual relations, personality, gender and gender differences, sexuality and love.

Кононенко А. А.

д. психол. н., профессор, профессор кафедры иностранных языков естественных факультетов Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова

СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ИЗУЧЕНИЮ ПРОБЛЕМЫ СЕКСУАЛЬНОСТИ

В статье анализируются современные концептуальные подходы отечественных и зарубежных ученых в области психологии к изучению сексуальности человека. Цель статьи — выявить, обобщить и раскрыть современные тенденции и концептуальные подходы к изучению сексуальности человека. Представлены современные исследования феномена сексуальности человека в зарубежной и отечественной научной литературе в следующих аспектах: философский и социокультурный; биологический; медицинские и сексологические; общепсихологический; сексуальные и гендерные отношения; сексуальные отношения; сексуальность и любовь. Показано, что существует определенный дефицит психологических исследований феноменов сексуального здоровья, сексуального удовлетворения личности. Утверждается, что в общепсихологическом контексте сексуальность — это сложное, многогранное, междисциплинарное, уникальное образование для каждого человека, которое проявляется не только в интерсексуальных отношениях и предназначено не только для продолжения рода, но человеческая сексуальность определяется как встреча физиологической, социальной, психологической потребности. Важные современные тенденции в изучении человеческой сексуальности заключаются в том, что изменение отношения к телу в современных культурах в сторону большего интереса к нему способствует большему интересу к эмоциональности, что увеличивает ценность самораскрытия и преимущества эмоциональной чувствительности в межличностных отношениях; эмансипация, изменение гендерных и ролевых норм и гендерных стереотипов делают некоторые традиционные представления о природе сексуальности проблематичными и в то же время способствуют развитию различных стилей сексуальной жизни и развитию личности.

Ключевые слова: пол, сексуальность, сексуальное поведение, сексуальные отношения, личность, пол и гендерные различия, сексуальность и любовь.

Стаття надійшла до редакції 30.04.2021